

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ЛІТЕРАТУРА АВСТРІЇ

**підготовки
спеціальності**

освітньо-професійної програми

магістра

035 Філологія

Мова і література (німецька). Переклад

Силабус вибіркового освітнього компонента «Література Австрії» підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія», за освітньо-професійною програмою «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробник: Козак С. В., доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук, доцент.

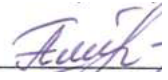
Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

 (доц. Лисецька Н. Г.)

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри
німецької філології**

протокол № 2 від 13.09.2024 р.

Завідувач кафедри: (доц. Пасик Л. А.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 «Гуманітарні науки» 035 «Філологія» Мова і література (німецька). Переклад Магістр	вибіркова
Кількість годин / кредитів: 120 / 4		Рік навчання: 1-й
		Семестр: 2-й
		Лекції: 8 год.
		Практичні (семінарські): 16 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота: 88 год.
		Консультації: 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	німецька	

II. Інформація про викладача

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Науковий ступінь	Вчене звання	Посада	Контактна інформація
Козак Софія Веніамінівна	кандидат філологічних наук	доцент	доцент кафедри німецької філології	тел. +380 (332) 72 16 36 kosak@vnu.edu.ua

Дні занять згідно з розкладом

III. Опис

1. *Анотація*

Силабус освітнього компонента «Література Австрії» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька). Переклад». підготовки магістра галузі знань 03 «Гуманітарні науки», спеціальності 035 «Філологія». Запропонований курс вивчається у другому семестрі магістратури та входить до переліку вибірових освітніх компонентів.

Зважаючи на все тісніші політичні, економічні та інші суспільні контакти з німецькомовними країнами, варто враховувати, що студенти потребують не лише досконалого вивчення німецької мови, а й ознайомлення з літературою цих країн, зокрема, австрійською. Курс покликаний поглибити уявлення про літературу та культуру Австрії, ознайомити студентів з основними тенденціями, авторами й творами австрійської літератури кінця XIX – початку XXI ст., із сучасними науковими уявленнями про культурну парадигму австрійської літератури, а також сприяє розвитку навичок критичного читання художніх і наукових текстів. Крім того, цей освітній компонент забезпечує формування в магістрів науково-дослідницьких професійно-орієнтованих компетентностей та передбачає оволодіння вміннями та навичками ідейно-художнього аналізу творів, виховання естетичних смаків та високих духовних якостей. Вивчаючи цю дисципліну, студенти оволодіють конкретним історико-літературним і теоретичним матеріалом в його точній співвіднесеності з проаналізованими художніми творами, а також вироблять навички аналізу літературних явищ епохи із врахуванням художнього напрямку, творчості окремого письменника та конкретного твору.

2. *Пререквізити*

Вивчення освітнього компонента передбачає володіння знаннями, отриманими з освітніх компонентів «Німецька мова», «Новітні тенденції літературознавства».

3. *Мета і завдання освітнього компонента*

Мета цього освітнього компонента – ознайомити студентів з історією становлення та розвитку літератури Австрії, її основними течіями та найвидатнішими представниками різних епох та напрямків, розкрити роль та мистецьке значення австрійської художньої літератури для європейського та світового літературного процесу зокрема та всесвітньої культури загалом.

Основними **завданнями** курсу є:

- висвітлення головних подій в історії Австрії та їхнього впливу на розвиток австрійської літератури;
- ознайомлення з основними періодами розвитку австрійської літератури від давнини до сьогодення;

- ознайомлення з головними напрямками сучасної австрійської літератури, вивчення їхнього зв'язку з історичними подіями в країні;
- ознайомлення з біографією і творчістю видатних представників австрійської літератури, розгляд їхнього суспільно-історичного значення;
- літературно-критичний аналіз творів австрійських письменників різних епох, визначення їхньої ролі для тогочасного суспільства та сьогодення.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, дослідницький, активний та інтерактивний, практика у спілкуванні; методи дистанційного навчання.

Вище названі методи та стратегії формують у процесі вивчення освітнього компонента такі **Soft Skills**:

- комунікація та вміння доносити свою думку;
- вміння бути гнучким і адаптуватися до різних життєвих обставин;
- вміння безперервно навчатися, шукати нову інформацію, бути відкритим до зворотного зв'язку і змін;
- вміння планувати свій процес навчання, підготовки до занять та виконання самостійної роботи;
- емоційний інтелект та конфлікт-менеджмент;
- критичне мислення;
- креативність;
- стресостійкість;
- командна робота та лідерські навички.

4. Результати навчання (компетентності)

Освітній компонент «Література Австрії» спрямований на формування у студентів таких **загальних компетентностей**:

- ЗК 1.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 3.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5.** Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 6.** Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 7.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 9.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 10.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11.** Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 12.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Практична мета цього освітнього компонента передбачає також оволодіння студентами **фахових компетентностей**:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного/мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу текстів різних жанрів та галузей.

ФК 10. Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у

складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

ПРН 18. Забезпечувати лексичну, граматичну, синтаксичну і стилістичну еквівалентність та функціональну адекватність у процесі письмового та усного перекладу текстів різних жанрів та галузей.

ПРН 19. Проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
МОДУЛЬ I. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ						
Змістовий модуль 1. Österreichische Literatur von Mittelalter bis Aufklärung						
Thema 1. Literatur des frühen Mittelalters (750 bis 1170).	7	0,5	1	5	0,5	УВ / 5 б.
Thema 2. Literatur des Hoch- und Spätmittelalters (1170 bis 1500).	8	0,5	1	6	0,5	УВ / 5 б.
Thema 3. Humanismus, Reformation und Gegenreformation.	7	0,5	1	5	0,5	УВ / 5 б.
Thema 4. Barock (1600 bis 1720). Aufklärung (1720 bis 1785).	8	0,5	1	6	0,5	УВ / 5 б.
Разом за ЗМ 1:	30	2	4	22	2	20 балів
Змістовий модуль 2. Österreichische Literatur des 19. Jahrhunderts						
Thema 1. Romantik (1720 bis 1835).	7	0,5	1	5	0,5	УВ / 5 б.
Thema 2. Biedermeier und Vormärz (1815 bis 1848).	8	0,5	1	6	0,5	УВ / 5 б.
Thema 3. Die Revolution von 1848–1849.	7	0,5	1	5	0,5	УВ / 5 б.
Thema 4. Realismus (1848 bis 1890).	8	0,5	1	6	0,5	УВ / 5 б.
Разом за ЗМ 1:	30	2	4	22	2	20 балів
Змістовий модуль 3. Jahrhundertwende. Nationalsozialismus und Exil						
Thema 1. Jahrhundertwende. Wiener Moderne.	7	0,5	1	5	0,5	УВ / 5 б.
Thema 2. Expressionismus.	8	0,5	1	6	0,5	УВ / 5 б.
Thema 3. Erster Weltkrieg. Zwischenkriegszeit.	7	0,5	1	5	0,5	УВ / 5 б.
Thema 4. Zweiter Weltkrieg und Exilliteratur.	8	0,5	1	6	0,5	УВ / 5 б.
Разом за ЗМ 1:	30	2	4	22	2	20 балів
Змістовий модуль 4. Österreichische Literatur ab 1945 bis Gegenwart						
Thema 1. Nachkriegszeit. Kleinkunst.	7	0,5	1	5	0,5	УВ/ 5
Thema 3. Die Wiener Gruppe.	7	0,5	1	5	0,5	УВ/ 5
Thema 4. Literatur ab den 1960er Jahren.	7	0,5	0,5	6	-	УВ/ 5
Thema 5. Literatur der Gegenwart.	7	0,5	0,5	6	-	УВ/ 5
Разом за ЗМ 4:	28	2	3	22	1	20 балів
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ I:	118	8	15	88	7	80 БАЛІВ
МОДУЛЬ II. Підсумковий контроль						
Підсумкова контрольна робота	2	-	1	-	1	Т / 20 б.
РАЗОМ ЗА МОДУЛЬ II:	2	-	1	-	1	20 БАЛІВ
ВСЬОГО:	120	8	16	88	8	100 БАЛІВ

* Форма контролю: УВ – усна відповідь, Т – тест.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студента включає опрацювання інформаційних джерел (відповідної літератури, конспектів лекцій, інтернет-ресурсів), оволодіння термінологічним інструментарієм дисципліни, аналіз теоретичних відомостей та підготовку до практичних занять.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки.

Політика викладача щодо студентів. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо студент не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом.

Здобувачі освіти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку здобувач освіти інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

- 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування врегульований Порядком визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки. Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю загалом (але не більше 5 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачено цим силабусом.

При цьому здобувач освіти у встановлені терміни подає заяву на ім'я декана та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної мобільності. Невід'ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації при написанні реферату з обраної теми;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Із загальними засадами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися в Кодексі академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. При вивченні освітнього компонента «Література Австрії» студент повинен відвідувати лекційні та практичні заняття згідно з розкладом. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Дедлайном виконання завдань до кожного практичного заняття вважається початок цього заняття.

У разі відсутності на лекційному занятті здобувач освіти має представити конспект пропущеної ним теми. У разі відсутності на практичному занятті з поважної причини (хвороба, участь у конференції / конкурсах, академічна мобільність) студент може здати тематичну заборгованість у дні консультацій викладача або завантажити виконані завдання на платформу Microsoft Teams. У разі відсутності студента під час підсумкового контрольного тесту з поважної причини за здобувачем освіти залишається право його написання у дні консультацій викладача.

Поточний контроль (Модуль І) передбачає оцінювання знань студентів, яке здійснюється за накопичувальною 5-бальною системою під час їхніх усних відповідей на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати в процесі поточного контролю (Модуль І), – це **80 балів: по 20 балів** за кожен із **чотирьох** змістових модулів (ЗМ). При цьому один ЗМ включає чотири теми, кожна з яких оцінюється в макс. 5 балів.

Рівень знань студента за результатами поточного контролю фіксується в журналі академічної групи.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль, що становить Модуль II відповідно до структури цього вибіркового освітнього компонента, передбачає написання підсумкової модульної контрольної роботи у формі тесту, який оцінюється у **20 балів**.

Таким чином, максимальна кількість балів, яку студент може набрати, завершивши вивчення вибіркового ОК «Література Австрії», складає **100 балів**: 80 балів за усні відповіді в процесі поточного контролю (Модуль I) і 20 балів за написання тесту в якості підсумкового контролю (Модуль II). Загальна кількість балів фіксується в журналі академічної групи та заноситься в залікову відомість.

Студент, у якого сумарна кількість балів за поточний та підсумковий контроль становить менше 60-ти, зобов'язаний скласти залік згідно з розкладом у встановленому порядку. За бажання, залік можуть скласти також ті студенти, які отримали більше 60-ти балів, але не задоволені набраною кількістю балів і хотіли б підвищити свій рейтинг.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	не зараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Австрійська література. Українська Літературна Енциклопедія / Відп. ред. І. Дзеверін. Київ : Головна редакція Української Радянської Енциклопедії імені Миколи Бажана, 1988. Т. I. С. 20–21.
2. Затонський Д. В. Чи існує австрійська література? Київ, 1978. С. 255.
3. Козак С. В. Художня паралель між описом природи та зображенням внутрішнього світу літературного героя в повісті австрійської письменниці І. Бахман «Drei Wege zum See». *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки. Мовознавство»*. Луцьк, 2019. № 10 (394). С. 56–60.

4. Козак С. В. Фрейм «ПОЧУТТЯ» в художньому дискурсі (на матеріалі творчості австрійського письменника С. Цвейга). *Актуальні питання іноземної філології : наук. журн.* Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. № 13. С. 58–63.
5. Козак С. В. Фреймова презентація внутрішніх переживань героїв у художньому дискурсі (на матеріалі творчості С. Цвейга). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. Одеса, 2021. № 48. С. 127–130.
6. Козак С. В. Відображення фрейму «Побут» у літературному дискурсі (на матеріалі творів С. Цвейга). *Стратегії розвитку та пріоритетні завдання філологічних наук : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 21-22 лип. 2023 р.)*. Львів–Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 89–91.
7. Alfred A. Die Rezeption von Humanismus und Renaissance in Wien / Eberhard W, Strnad A. *Humanismus und Renaissance in Ostmitteleuropa vor der Reformation: Forschungen und Quellen zur Kirchen- und Kulturgeschichte Ostdeutschlands*. Köln, 1996. S. 71–135.
8. Bachmann Ingeborg. URL: https://www.geschichtewiki.wien.gv.at/Ingeborg_Bachmann
9. Biographien bekannter Personen mit Österreichbezug. URL: <https://austria-forum.org/af/Biographien>
10. Blumesberger S. Handbuch der österreichischen der Kinder- und Jugendbuchautorinnen. Wien : Böhlau Verlag, 2014.
11. Canetti Elias. URL: https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Elias_Canetti
12. Die besten Literaten aus Österreich zum Deutsch Lernen. URL: <https://www.superprof.at/blog/deutschsprachige-autoren-poeten-die-man-kennen-sollte/>
13. Dippel A. Dichten und Denken in Österreich. Eine literarische Ethnographie. Wien : Turia + Kant, 2015.
14. Fischer E. Hauptwerke der österreichischen Literatur. Einzeldarstellungen und Interpretationen., München : Kindler, 1997.
15. Handke Peter. URL: https://oesterreichwiki.org/wiki/Peter_Handke
16. Hinkel R. Wien an der Donau. Der große Strom, seine Beziehungen zur Stadt und die Entwicklung der Schifffahrt im Wandel der Zeiten. Wien, 1995.
17. Hofmannsthal H. Gesammelte Werke in Einzelausgaben. 1966. S. 101–106.
18. Holzner J. Literatur in Südtirol – deutsche, österreichische, italienische Literatur / Schmidt-Dengler W. Literaturgeschichte: Österreich. Berlin, 1995. Band „Prosa IV“. S. 91–99.
19. Jelinek Elfriede. URL: https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Elfriede_Jelinek
20. Kafka Franz. URL: <https://studyflix.de/deutsch/franz-kafka-4924>
21. Kastberger K. Vom Eigensinn des Schreibens. Produktionsweisen moderner österreichischer Literatur. Wien : Sonderzahl, 2007.
22. Kriegleder W. eine kurze Geschichte der Literatur in Österreich: Menschen – Bücher – Institutionen. Wien : Praesens, 2011.

23. Nitsche G. Österreichische Lyrik und kein Wort Deutsch. Haymon, Innsbruck 1990.
24. Nöstlinger Christine. URL: [https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Christine N%C3%B6stlinger](https://austria-forum.org/af/AustriaWiki/Christine_N%C3%B6stlinger)
25. Österreichische Gegenwartsliteratur. URL: <https://www.wirlesen.org/artikel/was-lesen/medien-fuer-erwachsene/oesterreichische-literatur/oesterreichische-gegenwartsliteratur>
26. Recheis K. Sagen aus Österreich. Wien : Carl Ueberreuter Verlag, 2001.
27. Roth Josef. URL: [https://austria-forum.org/af/Biographien/Roth%2C Joseph](https://austria-forum.org/af/Biographien/Roth%2C_Joseph)
28. Schönauer H. Essig und Oel. Materialien zur Tiroler Gegenwartsliteratur. Innsbruck, 1988.
29. Schönauer H. Rotz und Wasser. Materialien zur Tiroler Gegenwartsliteratur 1988–1999. Innsbruck, 1999.
30. Schönauer H. Blitz und Koma. Materialien zur Tiroler Gegenwartsliteratur 2000–2014. Innsbruck; Wien, 2014.
31. Zeman H. Literaturgeschichte Österreichs von den Anfängen im Mittelalter bis zur Gegenwart. 2., überarbeitete und aktualisierte Auflage. Freiburg im Breisgau : Rombach, 2014.
32. Zeyringer K., Gollner H. Eine Literaturgeschichte: Österreich seit 1650. Innsbruck : Studien-Verlag, 2012.
33. Zweig Stefan. URL: [https://klexikon.zum.de/wiki/Stefan Zweig](https://klexikon.zum.de/wiki/Stefan_Zweig)